

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
MELCHIOR WATHELET
της 2ας Απριλίου 2014¹

Υπόθεση C-345/13

**Karen Millen Fashions Ltd κατά
Dunnes Stores,
Dunnes Stores (Limerick) Ltd**

[αίτηση του Supreme Court (Ιρλανδία) για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Πνευματική και βιομηχανική ιδιοκτησία — Εκτίμηση του ατομικού χαρακτήρα μη καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου — Βάρος αποδείξεως»

1. Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως που υπέβαλε το Supreme Court (Ιρλανδία) αφορά την ερμηνεία του κανονισμού (ΕΚ) 6/2002 του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2001, για τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα² (στο εξής: κανονισμός 6/2002).
2. Η υπό κρίση αίτηση υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαδικασίας που κίνησε η Karen Millen Fashions Ltd (στο εξής: KMF) κατά της Dunnes Stores και της Dunnes Stores (Limerick) Ltd (στο εξής, από κοινού: Dunnes), με αίτημα την απαγόρευση, εκ μέρους των προαναφερομένων εταιριών, της χρήσεως σχεδίων ή υποδειγμάτων των οποίων ισχυρίζεται ότι είναι δικαιούχος.

I – Το νομικό πλαίσιο

A — Η Συμφωνία TRIPS

3. Η Συμφωνία για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στον τομέα του εμπορίου (στο εξής: Συμφωνία TRIPS), που αποτελεί το Παράρτημα 1Γ της Συμφωνίας για την ίδρυση του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ), υπεγράφη την 15η Απριλίου 1994 στο Μαρακές και εγκρίθηκε με την απόφαση 94/800/ΕΚ του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1994, σχετικά με την εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σύναψη των συμφωνιών που απέρρευσαν από τις πολυμερείς διαπραγματεύσεις του Γύρου της Ουρουγουάης (1986-1994), καθόσον αφορά τα θέματα που εμπíπτουν στις αρμοδιότητές της³.

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — ΕΕ2002, L 3, σ. 1.

3 — ΕΕ L 336, σ. 1.

4. Στο τιτλοφορούμενο «Βιομηχανικά σχέδια» τμήμα 4 του μέρους II της εν λόγω Συμφωνίας, το οποίο επιγράφεται «Πρότυπα σχετικά με τη θεσμοθέτηση, την έκταση και τη χρήση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας», το άρθρο 25 που φέρει τον τίτλο «Προϋποθέσεις προστασίας» ορίζει τα εξής:

«1. Τα μέλη θεσπίζουν ρυθμίσεις για την προστασία νέων ή πρωτότυπων βιομηχανικών σχεδίων που έχουν δημιουργηθεί κατά τρόπο ανεξάρτητο. Τα μέλη δύνανται να προβλέπουν ότι ένα σχέδιο δεν θεωρείται νέο ή πρωτότυπο, αν δεν διαφέρει ουσιωδώς από άλλα γνωστά σχέδια ή από συνδυασμούς επιμέρους στοιχείων άλλων γνωστών σχεδίων. Τα μέλη δύνανται να καθιερώνουν την πρόβλεψη ότι η προστασία αυτή δεν εκτείνεται σε σχέδια που στην ουσία αποτελούν απόρροια τεχνικών ή λειτουργικών παραμέτρων.

[...]

B — Ο κανονισμός 6/2002

5. Οι αιτιολογικές σκέψεις 9, 14, 16, 17, 19 και 25 του κανονισμού 6/2002 προβλέπουν τα κατωτέρω:

«(9) Οι ουσιαστικές διατάξεις του παρόντος κανονισμού για το δικαίω περί σχεδίων και υποδειγμάτων θα πρέπει να ευθυγραμμισθούν με τις αντίστοιχες διατάξεις της οδηγίας 98/71/ΕΚ.

[...]

(14) Η εκτίμηση του κατά πόσον ένα σχέδιο ή υπόδειγμα έχει ατομικό χαρακτήρα θα πρέπει να βασίζεται στο κατά πόσο η συνολική εντύπωση που προκαλεί στον ενημερωμένο χρήστη διαφέρει από αυτήν που του προκαλεί οποιοδήποτε άλλο από το σύνολο των υπαρχόντων σχεδίων ή υποδειγμάτων, λαμβανομένης υπόψη της φύσης του προϊόντος στο οποίο έχει εφαρμοσθεί ή ενσωματωθεί το σχέδιο ή το υπόδειγμα, και, ιδίως, του βιομηχανικού κλάδου στον οποίο εντάσσεται και του βαθμού της ελευθερίας του δημιουργού κατά την εκπόνηση του σχεδίου ή υποδείγματος.

[...]

(16) Μερικοί από αυτούς τους κλάδους παράγουν μεγάλο αριθμό σχεδίων και υποδειγμάτων για προϊόντα που συχνά έχουν σύντομη ζωή στην αγορά, για τα οποία η προστασία χωρίς την υποχρεωτική τήρηση των διατυπώσεων καταχώρισης είναι πλεονέκτημα και η διάρκεια προστασίας μικρότερης σημασίας. Αντίθετα, υπάρχουν κλάδοι οι οποίοι εκτιμούν τα πλεονεκτήματα της καταχώρισης λόγω του υψηλότερου βαθμού ασφάλειας δικαίου που παρέχει και ζητούν να απολαύουν προστασία[ς] μεγαλύτερης διάρκειας, ανάλογη[ς] με την προβλεπόμενη διάρκεια ζωής των προϊόντων τους στην αγορά.

(17) Η κατάσταση αυτή απαιτεί δύο μορφές προστασίας, ήτοι προστασία για ένα βραχυπρόθεσμο μη καταχωρισμένο σχέδιο ή υπόδειγμα και προστασία για ένα άλλο μακροπρόθεσμο καταχωρισμένο σχέδιο ή υπόδειγμα.

[...]

(19) Για να είναι έγκυρο, το κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα θα πρέπει να εγκρίνεται μόνο εφόσον είναι νέο και εφόσον διαθέτει ατομικό χαρακτήρα σε σύγκριση με άλλα σχέδια και υποδείγματα.

[...]

(25) Οι κλάδοι της βιομηχανίας που παράγουν μεγάλο αριθμό ενδεχομένως βραχύβιων σχεδίων και υποδειγμάτων μέσα σε σύντομα χρονικά διαστήματα, από τα οποία ενδεχομένως μόνο μερικά διατίθενται στο εμπόριο, θα θεωρήσουν προσφορότερη τη χρήση μη καταχωρισμένων κοινοτικών σχεδίων και υποδειγμάτων. Για τους κλάδους αυτούς είναι ανάγκη να μπορούν να καταφεύγουν ευκολότερα στα καταχωρισμένα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα. Κατά συνέπεια, η δυνατότητα συνδυασμού περισσότερων σχεδίων και υποδειγμάτων σε μία πολλαπλή αίτηση ανταποκρίνεται στην ανάγκη αυτή. Εντούτοις, τα σχέδια ή υποδείγματα που περιλαμβάνονται σε πολλαπλή αίτηση μπορούν να εξετάζονται ανεξάρτητα το ένα του άλλου όσον αφορά την εφαρμογή, τις άδειες εκμετάλλευσης, τα εμπράγματα δικαιώματα, την αναγκαστική εκτέλεση, τις διαδικασίες αφερεγγυότητας, την παραίτηση, την ανανέωση, την εκχώρηση, την αναστολή της δημοσίευσης ή την κήρυξη της ακυρότητας.»

6. Το άρθρο 1 του κανονισμού 6/2002 προβλέπει τα ακόλουθα:

«1. Τα σχέδια και υποδείγματα τα οποία πληρούν τις προϋποθέσεις που προβλέπει ο παρών κανονισμός, αναφέρονται εφεξής ως “κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα”.

2. Τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα προστατεύονται:

α) ως “μη καταχωρισμένα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα”, εάν έχουν διατεθεί στο κοινό, υπό τους όρους που προβλέπει ο παρών κανονισμός·

[...]».

7. Κατά το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002, το σχέδιο ή υπόδειγμα προστατεύεται ως κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα εφόσον είναι νέο και έχει ατομικό χαρακτήρα.

8. Το άρθρο 5 του κανονισμού αυτού προβλέπει:

«1. Ένα σχέδιο ή υπόδειγμα θεωρείται νέο εάν δεν έχει διατεθεί στο κοινό ταυτόσημο σχέδιο ή υπόδειγμα:

α) στην περίπτωση μη καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος, πριν από την ημερομηνία κατά την οποία το σχέδιο ή το υπόδειγμα για το οποίο διεκδικείται προστασία διατέθηκε για πρώτη φορά στο κοινό,

β) στην περίπτωση καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος, πριν από την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης για την καταχώριση ή, αν διεκδικείται προτεραιότητα, πριν από την ημερομηνία προτεραιότητας.

2. Τα σχέδια ή υποδείγματα λογίζονται ως ταυτόσημα αν τα χαρακτηριστικά τους διαφέρουν μόνο σε επουσιώδεις λεπτομέρειες.»

9. Το άρθρο 6 του ίδιου κανονισμού ορίζει τα εξής:

«1. Ένα σχέδιο ή υπόδειγμα θεωρείται ότι παρουσιάζει ατομικό χαρακτήρα εάν η συνολική εντύπωση που προκαλεί στον ενημερωμένο καταναλωτή διαφέρει από τη συνολική εντύπωση που προκαλεί στον εν λόγω καταναλωτή κάθε σχέδιο ή υπόδειγμα που έχει διατεθεί στο κοινό:

α) στην περίπτωση μη καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος, πριν από την ημερομηνία κατά την οποία το σχέδιο ή το υπόδειγμα για το οποίο διεκδικείται προστασία διατέθηκε για πρώτη φορά στο κοινό,

β) στην περίπτωση καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος, πριν από την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης για την καταχώριση ή, εάν διεκδικείται προτεραιότητα, πριν από την ημερομηνία προτεραιότητας.

2. Προκειμένου να εκτιμηθεί ο ατομικός χαρακτήρας, λαμβάνεται υπόψη ο βαθμός της ελευθερίας του δημιουργού κατά την εκπόνηση του σχεδίου ή υποδείγματος.»

10. Το άρθρο 11 του κανονισμού 6/2002 έχει ως εξής:

«1. Το σχέδιο ή υπόδειγμα που πληροί τις προϋποθέσεις του τμήματος 1 προστατεύεται ως μη καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα επί μία τριετία που αρχίζει από την ημερομηνία κατά την οποία διατέθηκε για πρώτη φορά στο κοινό εντός της Κοινότητας.

2. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, θεωρείται ότι ένα σχέδιο ή υπόδειγμα διατέθηκε στο κοινό εντός της Κοινότητας εάν δημοσιεύθηκε, εκτέθηκε, χρησιμοποιήθηκε στο εμπόριο ή κατέστη γνωστό με άλλο τρόπο, έτσι ώστε, κατά τη συνήθη πορεία των επιχειρηματικών εργασιών, τα γεγονότα αυτά θα μπορούσαν ευλόγως να καταστούν γνωστά στους ειδικευμένους κύκλους του συγκεκριμένου κλάδου οι οποίοι δραστηριοποιούνται εντός της Κοινότητας. Ωστόσο, δεν θεωρείται ότι το σχέδιο ή το υπόδειγμα έχει διατεθεί στο κοινό μόνο και μόνο επειδή διατέθηκε σε τρίτον με τη ρητή ή σιωπηρή προϋπόθεση να παραμείνει απόρρητο.»

11. Κατά το άρθρο 19 του εν λόγω κανονισμού:

«1. Το καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα παρέχει στον δικαιούχο του δικαίωμα αποκλειστικής χρήσεως και δικαίωμα να απαγορεύει σε οιονδήποτε τρίτο τη χρήση χωρίς τη συγκατάθεσή του. Κατά την έννοια της παρούσας διάταξης, ως χρήση νοείται ιδίως η κατασκευή, η προσφορά, η διάθεση στην αγορά, η εισαγωγή, η εξαγωγή ή η χρήση προϊόντος στο οποίο είναι ενσωματωμένο ή εφαρμόζεται το σχέδιο ή υπόδειγμα, καθώς και αποθεματοποίηση του προϊόντος για τους σκοπούς αυτούς.

2. Το μη καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα παρέχει στον δικαιούχο του το δικαίωμα απαγόρευσης των πράξεων της παραγράφου 1, μόνον εάν η αμφισβητούμενη χρήση απορρέει από αντίγραφο του προστατευόμενου σχεδίου ή υποδείγματος.

Δεν θεωρείται ότι η αμφισβητούμενη χρήση απορρέει από αντίγραφο προστατευόμενου σχεδίου ή υποδείγματος, εάν το αντίγραφο προέκυψε από ανεξάρτητη δημιουργική εργασία δημιουργού για τον οποίο εύλογο είναι να θεωρείται ότι δεν γνώριζε το σχέδιο ή το υπόδειγμα το οποίο ο δικαιούχος διέθεσε στο κοινό.

[...].»

12. Τέλος, το άρθρο 85 του εν λόγω κανονισμού, με τίτλο «Τεκμήριο εγκυρότητας — Αντίκρουση επί της ουσίας», ορίζει:

«1. Στις διαδικασίες που απορρέουν από αγωγές παραποίησης/απομίμησης ή επαπειλούμενης παραποίησης/απομίμησης καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος, τα δικαστήρια κοινοτικών σχεδίων και υποδειγμάτων θεωρούν το κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα έγκυρο. Το κύρος αμφισβητείται μόνον με ανταγωγή περί ακυρότητας. Παρά ταύτα, η ένσταση περί ακυρότητας του κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος, η οποία υποβάλλεται με άλλο τρόπο πλην της ασκήσεως ανταγωγής, είναι παραδεκτή μόνον στο βαθμό που ο εναγόμενος ισχυρίζεται ότι το κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα θα μπορούσε να κηρυχθεί άκυρο λόγω υπάρξεως προγενέστερου δικαιώματός του βάσει του εθνικού δικαίου, κατά την έννοια του άρθρου 25 παράγραφος 1 στοιχείο δ).

2. Στις διαδικασίες που απορρέουν από αγωγές παραποίησης/απομίμησης ή επαπειλούμενης παραποίησης/απομίμησης μη καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος, τα δικαστήρια κοινοτικών σχεδίων και υποδειγμάτων θεωρούν το κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα έγκυρο, εάν ο δικαιούχος του κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος αποδεικνύει ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 11 ή εάν προσκομίζει αποδεικτικά στοιχεία για τον ατομικό χαρακτήρα του κοινοτικού σχεδίου ή του υποδείγματός του. Ο εναγόμενος δύναται, εντούτοις, να προσβάλει το κύρος δι' ενστάσεως ή ανταγωγής ακυρότητας.»

II – Τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς της κύριας δίκης

13. Η KMF είναι εταιρία αγγλικού δικαίου που δραστηριοποιείται στην παραγωγή και πώληση γυναικείων ενδυμάτων.

14. Η Dunnes είναι σημαντικός όμιλος λιανικών πωλήσεων στην Ιρλανδία, ο οποίος, μεταξύ άλλων, πωλεί γυναικεία ενδύματα.

15. Το 2005 η KMF δημιούργησε και διέθεσε προς πώληση στην Ιρλανδία τα ακόλουθα δύο σχέδια ενδυμάτων: ένα ριγέ πουκάμισο (σε δύο διαφορετικά χρώματα, γαλάζιο και καφέ) και μια μαύρη πλεκτή μπλούζα (στο εξής: ενδύματα της KMF).

16. Εκπρόσωποι της Dunnes αγόρασαν δείγματα των ενδυμάτων της KMF από κατάστημα της τελευταίας στην Ιρλανδία. Στη συνέχεια, η Dunnes ανέθεσε την παραγωγή αντιγράφων των ενδυμάτων αυτών εκτός της Ιρλανδίας και τα διέθεσε προς πώληση στα καταστήματά της στην Ιρλανδία στο τέλος του 2006.

17. Ισχυριζόμενη ότι είναι δικαιούχος των μη καταχωρισμένων κοινοτικών σχεδίων ή υποδειγμάτων των εν λόγω ενδυμάτων, η KMF άσκησε στις 2 Ιανουαρίου 2007 αγωγή ενώπιον του High Court, αξιώνοντας κυρίως την απαγόρευση της χρήσεως εκ μέρους της Dunnes των εν λόγω σχεδίων ή υποδειγμάτων και την καταβολή αποζημιώσεως.

18. Το High Court έκανε δεκτή την αγωγή.

19. Η Dunnes άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως του High Court ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου.

20. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η Dunnes δεν αμφισβητεί το γεγονός ότι αντέγραψε τα ενδύματα της KMF και αναγνωρίζει ότι τα μη καταχωρισμένα κοινοτικά σχέδια ή υποδείγματα των οποίων υποστηρίζει ότι είναι δικαιούχος η KMF είναι νέα.

21. Ωστόσο, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι η Dunnes αμφισβητεί ότι η KMF είναι δικαιούχος μη καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος για κάθε ένδυμά της με την αιτιολογία ότι, αφενός, τα εν λόγω σχέδια ή υποδείγματα στερούνται ατομικού χαρακτήρα κατά την έννοια του κανονισμού 6/2002 και ότι, αφετέρου, ο εν λόγω κανονισμός υποχρεώνει την KMF να αποδείξει ότι, πράγματι, τα εν λόγω ενδύματα έχουν τέτοιο χαρακτήρα.

22. Υπό τις συνθήκες αυτές το Supreme Court αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο δύο προδικαστικά ερωτήματα.

III – Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως και η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

23. Με απόφαση της 6ης Ιουνίου 2013, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 24 Ιουνίου 2013, το Supreme Court ανέστειλε τη διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο, δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, τα εξής προδικαστικά ερωτήματα:

- «1) Κατά την εκτίμηση του ατομικού χαρακτήρα σχεδίου ή υποδείγματος για το οποίο προβάλλεται ότι τυγχάνει προστασίας ως μη καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα κατά τον κανονισμό [6/2002], πρέπει η συνολική εντύπωση που προκαλεί στον ενημερωμένο χρήστη, κατά την έννοια του άρθρου 6 του ως άνω κανονισμού, να εκτιμάται με βάση το κατά πόσον διαφέρει από τη συνολική εντύπωση που προκαλεί στον εν λόγω χρήστη:
- α) κάθε ατομικό σχέδιο ή υπόδειγμα το οποίο έχει προηγουμένως διατεθεί στο κοινό ή
  - β) οποιοσδήποτε συνδυασμός γνωστών στοιχείων από περισσότερα του ενός προγενέστερα τέτοια σχέδια ή υποδείγματα;
- 2) Οφείλουν τα δικαστήρια κοινοτικών σχεδίων και υποδειγμάτων να κρίνουν έγκυρο κατά το άρθρο 85, παράγραφος 2, του κανονισμού [6/2002] μη καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα στην περίπτωση που ο δικαιούχος απλώς προσκομίζει τα στοιχεία που συνιστούν τον ατομικό χαρακτήρα του σχεδίου ή υποδείγματος, ή ο εν λόγω δικαιούχος υποχρεούται να αποδείξει ότι το εν λόγω σχέδιο ή υπόδειγμα έχει ατομικό χαρακτήρα κατά το άρθρο 6 του ως άνω κανονισμού;»

24. Η ΚΜΕ, η Dunnes, η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλαν γραπτές παρατηρήσεις.

25. Μετά την περάτωση της έγγραφης διαδικασίας, το Δικαστήριο έκρινε ότι έχει επαρκώς διαφωτιστεί ώστε να αποφανθεί χωρίς προφορική διαδικασία (σύμφωνα με το άρθρο 76, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου).

IV – Ανάλυση

A — Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

26. Με το πρώτο του ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 6 του κανονισμού 6/2002 έχει την έννοια ότι, προκειμένου να θεωρηθεί ότι ένα σχέδιο ή υπόδειγμα έχει ατομικό χαρακτήρα, πρέπει η συνολική εντύπωση που δημιουργεί στον ενημερωμένο χρήστη να είναι διαφορετική από εκείνη που δημιουργεί στον εν λόγω χρήστη προγενέστερο μεμονωμένο σχέδιο ή υπόδειγμα, ή συνδυασμός στοιχείων αντλούμενων από περισσότερα σχέδια ή υποδείγματα που έχουν διατεθεί προηγουμένως στο κοινό.

27. Όπως εξέθεσε συνοπτικώς η Dunnes με τις γραπτές παρατηρήσεις της, σε περίπτωση υπάρξεως, για παράδειγμα, τριών προγενέστερων σχεδίων ή υποδειγμάτων (X, Y και Z), τίθεται το ζήτημα αν το επίμαχο σχέδιο ή υπόδειγμα έχει ατομικό χαρακτήρα διότι η συνολική εντύπωση που προκαλεί στον ενημερωμένο χρήστη διαφέρει από τη συνολική εντύπωση που δημιουργούν τα προγενέστερα σχέδια ή υποδείγματα X, Y και Z λαμβανόμενα υπόψη μεμονωμένως ή αν το εν λόγω σχέδιο ή υπόδειγμα στερείται ατομικού χαρακτήρα, καθώς ορισμένα στοιχεία των σχεδίων ή υποδειγμάτων X, Y και Z (όπως γραμμή, πλέξη ή ραφή, συνένωση χρωμάτων), λαμβανόμενα υπόψη συνδυαστικά, δημιουργούν συνολική εντύπωση που δεν διαφέρει από εκείνη που δημιουργεί το επίμαχο σχέδιο ή υπόδειγμα.

28. Μόνον η Dunnes υποστηρίζει ότι συντρέχει η τελευταία αυτή περίπτωση. Η ΚΜΕ, η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου και η Επιτροπή εκτιμούν ότι πρέπει να γίνει δεκτή η πρώτη περίπτωση.

29. Προς στήριξη της απόψεώς της, η Dunnes παραπέμπει, αφενός, στις αιτιολογικές σκέψεις 14 και 19 του κανονισμού 6/2002 και, αφετέρου, στο άρθρο 25 της Συμφωνίας TRIPS.

30. Πράγματι, κατά την αιτιολογική σκέψη 14, «[η] εκτίμηση του κατά πόσον ένα σχέδιο ή υπόδειγμα έχει ατομικό χαρακτήρα θα πρέπει να βασίζεται στο κατά πόσο η συνολική εντύπωση που προκαλεί στον ενημερωμένο χρήστη διαφέρει από αυτήν που του προκαλεί οποιοδήποτε άλλο από το *σύνολο των υπαρχόντων σχεδίων ή υποδειγμάτων*»⁴.

31. Εξάλλου δεν είναι άνευ σημασίας η διαπίστωση ότι η ως άνω διατύπωση περιέχει μια εκτίμηση του ατομικού χαρακτήρα παρεμφερή με αυτή του άρθρου 25 της Συμφωνίας TRIPS, το οποίο ορίζει ότι τα συμβαλλόμενα μέρη «δύνανται να προβλέπουν ότι ένα σχέδιο δεν θεωρείται νέο ή πρωτότυπο, αν δεν διαφέρει ουσιωδώς από άλλα γνωστά σχέδια ή από *συνδυασμούς επιμέρους στοιχείων άλλων γνωστών σχεδίων*»⁵.

32. Ωστόσο, τα δύο αυτά στοιχεία δεν έχουν καθοριστική σημασία για την ερμηνεία του άρθρου 6 του κανονισμού 6/2002.

33. Πρώτον, μολονότι στην αιτιολογική σκέψη 14 του κανονισμού αυτού γίνεται αναφορά στο «σύνολο των υπαρχόντων σχεδίων ή υποδειγμάτων», διαπιστώνεται εντούτοις ότι η έννοια αυτή δεν απαντά στα άρθρα του εν λόγω κανονισμού.

34. Όσον αφορά την αιτιολογική σκέψη 19 του ίδιου κανονισμού, επισημαίνεται απλώς ότι «[γ]ια να είναι έγκυρο, το κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα θα πρέπει να εγκρίνεται μόνο εφόσον είναι νέο, και εφόσον διαθέτει ατομικό χαρακτήρα σε σύγκριση με άλλα σχέδια και υποδείγματα». Ως εκ τούτου, δεν αντιλαμβάνομαι για ποιο λόγο θα μπορούσε να προταθεί η σύγκριση του επίμαχου σχεδίου ή υποδείγματος με ένα σύνολο στοιχείων προερχόμενων από πολλά άλλα σχέδια ή υποδείγματα.

35. Αντιθέτως, μολονότι η εν λόγω αιτιολογική σκέψη αναφέρεται σε περισσότερα σχέδια ή υποδείγματα διευκρινίζοντας ότι, για να είναι έγκυρο, το κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα θα πρέπει να εγκρίνεται μόνο εφόσον «είναι νέο και εφόσον διαθέτει ατομικό χαρακτήρα σε σύγκριση με άλλα σχέδια και υποδείγματα»⁶, φρονώ ότι η αναφορά αυτή εμπεριέχει σύγκριση μεταξύ εξατομικευμένων και συνολικά εκτιμώμενων σχεδίων ή υποδειγμάτων, και όχι μεταξύ ορισμένων ειδικών και μεμονωμένων στοιχείων των ως άνω σχεδίων ή υποδειγμάτων.

36. Δεύτερον, το άρθρο 25 της Συμφωνίας TRIPS επιβάλλει μόνον την υποχρέωση θεσπίσεως συστήματος προστασίας των νέων ή πρωτότυπων βιομηχανικών σχεδίων που έχουν δημιουργηθεί κατά τρόπο ανεξάρτητο. Η υποχρέωση αυτή συνάγεται από το γεγονός ότι το ρήμα «θεσπίζουν» έχει τεθεί στον ενεστώτα [στιγμιαίο μέλλοντα στη γαλλική απόδοση].

37. Αντιθέτως, η αμέσως επόμενη περίοδος του άρθρου αυτού, που αναφέρεται σε «συνδυασμο[ύς] επιμέρους στοιχείων άλλων γνωστών σχεδίων», απλώς καθιερώνει μια *δυνατότητα* που επαφίεται στην εκτίμηση των συμβαλλόμενων μερών⁷.

4 — Η υπογράμμιση δική μου.

5 — Η υπογράμμιση δική μου.

6 — Η υπογράμμιση δική μου.

7 — Σχετικά με το εν λόγω άρθρο, ο G. Tritton επισημαίνει: «[a]s emphasised above, the first sentence of the Article is mandatory whereas the second and third sentences are optional. [...] The effect of the above is that Member States are permitted a considerable degree of latitude as to requirements for protection of industrial designs» ([ό]πως υπογράμμισα ανωτέρω, η πρώτη περίοδος του άρθρου εισάγει υποχρέωση ενώ η δεύτερη και τρίτη περίοδος παρέχουν δυνατότητα επιλογής. [...] Από τα προεκτεθέντα συνεπάγεται ότι παρέχεται στα κράτη μέλη ευρεία εξουσία εκτιμήσεως όσον αφορά τα κριτήρια προστασίας των βιομηχανικών σχεδίων) (Tritton, G., *Intellectual Property in Europe*, 3η έκδ., Sweet & Maxwell, Λονδίνο, 2008, αριθ. 5-006).

38. Φρονώ πάντως, ανεξαρτήτως των εκτιμήσεων αυτών, ότι το γράμμα του άρθρου 6 του κανονισμού 6/2002 επιβάλλει εν πάση περιπτώσει τον καθορισμό ενός ή περισσότερων προγενέστερων σχεδίων ή υποδειγμάτων που είναι δυνατόν να συγκριθούν με το επίμαχο σχέδιο ή υπόδειγμα.

39. Ανεξαρτήτως γλωσσικής αποδόσεως, ο ατομικός χαρακτήρας του επίμαχου σχεδίου ή υποδείγματος θα πρέπει κατ' ουσίαν να εκτιμηθεί σε σύγκριση με ένα και μόνο άλλο σχέδιο ή υπόδειγμα (στη γερμανική απόδοση για παράδειγμα⁸), με περισσότερα σχέδια ή υποδείγματα (στην ολλανδική απόδοση για παράδειγμα⁹) ή επίσης με τυχόν σύνολο σχεδίων ή υποδειγμάτων (στην ισπανική¹⁰, αγγλική¹¹, γαλλική¹², ή επίσης ιταλική απόδοση¹³).

40. Εντούτοις, κατά τη γνώμη μου, καμία από τις εν λόγω γλωσσικές αποδόσεις δεν καθιστά δυνατό τον διαχωρισμό συγκεκριμένων στοιχείων ενός ή περισσότερων προγενέστερων σχεδίων ή υποδειγμάτων προκειμένου αυτά να αποτελέσουν αντικείμενο θεωρητικής συγκρίσεως, το οποίο δηλαδή δεν υφίσταται ως τέτοιο στην πραγματικότητα.

41. Όπως προαναφέρθηκε όσον αφορά την αιτιολογική σκέψη 19 του κανονισμού 6/2002, μολοντί ορισμένες γλωσσικές αποδόσεις του άρθρου 6 του εν λόγω κανονισμού (χαρακτηριζόμενες ως «ουδέτερες» από την Επιτροπή) δημιουργούν την εντύπωση συγκρίσεως με σύνολο σχεδίων ή υποδειγμάτων, εντούτοις φρονώ ότι ο διαχωρισμός αυτός προέκυψε κατόπιν συγκρίσεως με στοιχεία που έχουν προσδιοριστεί με ακρίβεια.

42. Κατά την άποψή μου, η διατύπωση του άρθρου αυτού δεν επιτρέπει την εκ των υστέρων, και για τις ανάγκες της υποθέσεως, δημιουργία συνδυασμού ορισμένων ειδικών στοιχείων σχεδίων ή υποδειγμάτων που έχουν προηγουμένως προσδιοριστεί.

43. Επομένως, συμμερίζομαι την προτεινόμενη από την ΚΜΕ, την Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου και την Επιτροπή ερμηνεία σύμφωνα με την οποία, προκειμένου να θεωρηθεί ότι ένα σχέδιο ή υπόδειγμα έχει ατομικό χαρακτήρα, πρέπει η συνολική εντύπωση που δημιουργεί στον ενημερωμένο χρήστη να είναι διαφορετική από εκείνη που δημιουργούν στον εν λόγω χρήστη ένα ή περισσότερα προγενέστερα μεμονωμένα σχέδια ή υποδείγματα, και όχι από εκείνη που δημιουργεί συνδυασμός στοιχείων αντλούμενων από περισσότερα σχέδια ή υποδείγματα που έχουν προηγουμένως διατεθεί στο κοινό.

44. Επίσης η εν λόγω ερμηνεία συνάδει κατά την άποψή μου προς τη γραμμή που ακολούθησε το Δικαστήριο στη νομολογία του όσον αφορά την εξακρίβωση του ατομικού χαρακτήρα ενός σχεδίου ή υποδείγματος.

45. Σε δύο τουλάχιστον υποθέσεις το Δικαστήριο έκρινε πράγματι ότι «[ο ενημερωμένος χρήστης] θα προβεί σε άμεση σύγκριση των επίμαχων σχεδίων ή υποδειγμάτων, εφόσον τούτο καταστεί δυνατό»¹⁴.

8 — «Ein Geschmacksmuster hat Eigenart, wenn sich der Gesamteindruck, den es beim informierten Benutzer hervorruft, von dem Gesamteindruck unterscheidet, den ein anderes Geschmacksmuster bei diesem Benutzer hervorruft, das der Öffentlichkeit zugänglich gemacht worden ist, und zwar». Η υπογράμμιση δική μου.

9 — «[D]e algemene indruk die bij die gebruiker wordt gewekt door modellen die voor het publiek beschikbaar zijn gesteld». Η υπογράμμιση δική μου.

10 — «[L]a impresión general producida por cualquier otro dibujo modelo que haya sido hecho público». Η υπογράμμιση δική μου.

11 — «[T]he overall impression produced on such a user by any design which has been made available to the public». Η υπογράμμιση δική μου.

12 — «[L]'impression globale qu'il produit sur l'utilisateur averti diffère de celle que produit sur un tel utilisateur tout dessin ou modèle qui a été divulgué au public». Η υπογράμμιση δική μου.

13 — «[I]mpressione generale suscitata in tale utilizzatore da qualsiasi disegno o modello che sia stato divulgato al pubblico». Η υπογράμμιση δική μου.

14 — Απόφαση PepsiCo κατά Grupo Promer Mon Graphic (C-281/10 P, EU:C:2011:679, σκέψη 55). Βλ. επίσης, συναφώς, απόφαση Neuman κ.λπ. κατά José Manuel Baena Grupo (C-101/11 P και C-102/11 P, EU:C:2012:641, σκέψη 54).

46. Βεβαίως, το Δικαστήριο δεν παρέλειψε να διευκρινίσει ότι δεν μπορούσε να αποκλειστεί το ενδεχόμενο «μια τέτοια σύγκριση να αποδειχθεί αδύνατη ή ασυνήθης στον οικείο τομέα, ιδίως λόγω ειδικών συνθηκών ή λόγω των χαρακτηριστικών των αντικειμένων που απεικονίζουν τα εν λόγω σχέδια ή υποδείγματα»¹⁵.

47. Επίσης το Δικαστήριο έκρινε ότι δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι ο νομοθέτης της Ένωσης είχε πρόθεση να περιορίσει την εκτίμηση των ενδεχόμενων σχεδίων ή υποδειγμάτων σε μια άμεση μεταξύ τους σύγκριση, ελλείψει συγκεκριμένων ενδείξεων προς την κατεύθυνση αυτή στον κανονισμό 6/2002¹⁶.

48. Ωστόσο, από τις αποφάσεις αυτές προκύπτει ότι μολονότι μια έμμεση σύγκριση ενδέχεται να αφορά *ανάμνηση* συγκεκριμένων σχεδίων ή υποδειγμάτων, εντούτοις δεν μπορεί εν πάση περιπτώσει να αφορά σύνδεση διαφόρων στοιχείων προερχόμενων από πληθώρα σχεδίων ή υποδειγμάτων.

49. Συγκεκριμένα, όπως διευκρίνισε ο γενικός εισαγγελέας P. Mengozzi με το σημείο 49 των προτάσεων του στην υπόθεση PepsiCo κατά Gruppo Promer Mon Graphic, «ο κανονισμός σιωπά σχετικά με [...] [το είδος συγκρίσεως στο οποίο μπορεί να προβεί ο ενημερωμένος χρήστης μεταξύ των συγκρουόμενων σχεδίων]. Συνεπώς, μπορεί να πρόκειται, κατ' αρχήν, είτε για έμμεση σύγκριση *με βάση την εικόνα που έχει συγκρατήσει στη μνήμη του ο χρήστης*, όπως συμβαίνει κατά κανόνα σχετικά με τα σήματα [...] είτε για άμεση σύγκριση που πραγματοποιεί [ο χρήστης] παρατηρώντας το ένα προϊόν δίπλα στο άλλο»¹⁷.

50. Αυτή τη γραμμή ακολούθησε και το Δικαστήριο κρίνοντας, αφενός, ότι το Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο με την επιλογή της «διατυπώσεως “[μια] ομοιότητα δεν θα επηρεάσει τη συνολική εντύπωση που προκαλούν τα επίμαχα σχέδια ή υποδείγματα στον ενημερωμένο χρήστη”, έστω και αν καταδεικνύει, πέραν του πλαισίου της, ότι το Γενικό Δικαστήριο στήριξε το σκεπτικό του σε μέθοδο έμμεσης συγκρίσεως στηριζόμενη σε ατελή ανάμνηση»¹⁸, και, αφετέρου, ότι «το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον [...] στήριξε τη συλλογιστική του στην ατελή ανάμνηση της συνολικής εντύπωσης που δημιουργούν στον ενημερωμένο χρήστη οι δύο φιγούρες, όπως αυτή διατηρεί[ο] στη μνήμη του»¹⁹.

51. Επομένως, στο μέτρο που ο έμμεσος χαρακτήρας της συγκρίσεως δεν συνίσταται στον συνδυασμό διαφόρων στοιχείων προερχόμενων από περισσότερα σχέδια ή υποδείγματα, αλλά στην απουσία του στοιχείου απευθείας συγκρίσεως, κατά μείζονα λόγο η άμεση σύγκριση εμπεριέχει σύγκριση δύο σχεδίων ή υποδειγμάτων στο σύνολό τους.

52. Όπως ορθώς συνόψισε το Γενικό Δικαστήριο στην απόφαση Shenzhen Taiden κατά ΓΕΕΑ — Bosch Security Systems (Εξοπλισμός επικοινωνιών)²⁰, «[σ]το μέτρο που το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 αναφέρεται σε διαφορά μεταξύ της συνολικής εντύπωσης που δημιουργούν τα επίμαχα σχέδια ή υποδείγματα, η εξέταση του ατομικού χαρακτήρα ενός κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί σε σχέση με ειδικά στοιχεία που αντλούνται από προγενέστερα διαφορετικά σχέδια». Αντιθέτως, «πρέπει να γίνει σύγκριση μεταξύ, αφενός, της συνολικής εντύπωσης που δημιουργεί το επίμαχο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα και, αφετέρου, της συνολικής εντύπωσης που δημιουργεί καθένα από τα προγενέστερα σχέδια ή υποδείγματα που νομίμως προβάλλει ο αιτών την κήρυξη ακυρότητας»²¹.

15 — Απόφαση PepsiCo κατά Grupo Promer Mon Graphic (EU:C:2011:679, σκέψη 55). Βλ. επίσης, συναφώς, απόφαση Neuman κ.λπ. κατά José Manuel Baena Grupo (EU:C:2012:641, σκέψη 54).

16 — Αποφάσεις PepsiCo κατά Grupo Promer Mon Graphic (EU:C:2011:679, σκέψη 57) καθώς και Neuman κ.λπ. κατά José Manuel Baena Grupo (EU:C:2012:641, σκέψη 56).

17 — C-281/10 P, EU:C:2011:302. Η υπογράμμιση δική μου.

18 — Απόφαση PepsiCo κατά Grupo Promer Mon Graphic (EU:C:2011:679, σκέψη 58).

19 — Απόφαση Neuman κ.λπ. κατά José Manuel Baena Grupo (EU:C:2012:641, σκέψη 57).

20 — Απόφαση T-153/08, EU:T:2010:248, σκέψη 23.

21 — Απόφαση Shenzhen Taiden κατά ΓΕΕΑ — Bosch Security Systems (Εξοπλισμός επικοινωνιών) (EU:T:2010:248, σκέψη 24).

53. Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, εκτιμώ ότι το άρθρο 6 του κανονισμού 6/2002 έχει την έννοια ότι, για να γίνει δεκτό ότι ένα σχέδιο ή υπόδειγμα έχει ατομικό χαρακτήρα, πρέπει η συνολική εντύπωση που δημιουργεί στον ενημερωμένο χρήστη να είναι διαφορετική από εκείνη που δημιουργούν στον εν λόγω χρήστη ένα ή περισσότερα προγενέστερα μεμονωμένα σχέδια ή υποδείγματα στο σύνολό τους, και όχι από εκείνη που δημιουργεί συνδυασμός διαφόρων στοιχείων προγενέστερων σχεδίων ή υποδειγμάτων.

B — Επί του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος

54. Με το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν τα δικαστήρια κοινοτικών σχεδίων και υποδειγμάτων πρέπει κατ' ανάγκη να κρίνουν έγκυρο ένα μη καταχωρισμένο σχέδιο ή υπόδειγμα, κατά το άρθρο 85, παράγραφος 2, του κανονισμού 6/2002, στην περίπτωση που ο δικαιούχος απλώς προσκομίζει τα στοιχεία που συνιστούν τον ατομικό χαρακτήρα του εν λόγω σχεδίου ή υποδείγματος ή αν, αντιθέτως, ο εν λόγω δικαιούχος υποχρεούται να αποδείξει ότι το οικείο σχέδιο ή υπόδειγμα έχει ατομικό χαρακτήρα κατά το άρθρο 6 του κανονισμού αυτού.

55. Η ΚΜΦ, η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου και η Επιτροπή υποστηρίζουν ότι συντρέχει η πρώτη περίπτωση, ενώ η Dunnes η δεύτερη.

56. Προκειμένου να δοθεί χρήσιμη απάντηση στο αιτούν δικαστήριο, θεωρώ σκόπιμο να εξετάσω συνολικά το περιεχόμενο του τεκμηρίου εγκυρότητας που καθιερώνεται στο άρθρο 85, παράγραφος 2, του κανονισμού 6/2002.

57. Το άρθρο 85 του κανονισμού αυτού φέρει τον τίτλο «Τεκμήριο εγκυρότητας — Αντίκρουση επί της ουσίας». Η δεύτερη παράγραφος του άρθρου αυτού προβλέπει ότι «[σ]τις διαδικασίες που απορρέουν από αγωγές παραποίησης/απομίμησης ή επαπειλούμενης παραποίησης/απομίμησης μη καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος, τα δικαστήρια κοινοτικών σχεδίων και υποδειγμάτων θεωρούν το κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα έγκυρο, εάν ο δικαιούχος του κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος αποδεικνύει ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 11 ή εάν προσκομίζει αποδεικτικά στοιχεία για τον ατομικό χαρακτήρα του κοινοτικού σχεδίου ή του υποδείγματός του». Επιπλέον, κατά το ίδιο άρθρο ο εναγόμενος δύναται να προσβάλει το κύρος δι' ενστάσεως ή ανταγωγής ακυρότητας.

58. Από την εν λόγω διάταξη προκύπτει ότι, προκειμένου σχέδιο ή υπόδειγμα να κριθεί έγκυρο, ο δικαιούχος του εν λόγω σχεδίου ή υποδείγματος οφείλει, αφενός, να αποδείξει ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 11 του κανονισμού 6/2002 και, αφετέρου, να προσκομίσει στοιχεία που συνιστούν τον ατομικό χαρακτήρα του σχεδίου ή υποδείγματός του.

1. Η απόδειξη περί συνδρομής των προϋποθέσεων του άρθρου 11 του κανονισμού 6/2002

59. Κατά το άρθρο 11, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού, «[τ]ο σχέδιο ή υπόδειγμα που πληροί τις προϋποθέσεις του τμήματος 1 προστατεύεται ως μη καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα επί μία τριετία που αρχίζει από την ημερομηνία κατά την οποία διατέθηκε για πρώτη φορά στο κοινό εντός της Κοινότητας».

60. Η εν λόγω προϋπόθεση της διαθέσεως στο κοινό διευκρινίζεται στην παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου, κατά την οποία «θεωρείται ότι ένα σχέδιο ή υπόδειγμα διατέθηκε στο κοινό εντός της Κοινότητας εάν δημοσιεύθηκε, εκτέθηκε, χρησιμοποιήθηκε στο εμπόριο ή κατέστη γνωστό με άλλο τρόπο, έτσι ώστε, κατά τη συνήθη πορεία των επιχειρηματικών εργασιών, τα γεγονότα αυτά θα

μπορούσαν ευλόγως να καταστούν γνωστά στους ειδικευμένους κύκλους του συγκεκριμένου κλάδου οι οποίοι δραστηριοποιούνται εντός της Κοινότητας. Ωστόσο, δεν θεωρείται ότι το σχέδιο ή το υπόδειγμα έχει διατεθεί στο κοινό μόνο και μόνο επειδή διατέθηκε σε τρίτον με τη ρητή ή σιωπηρή προϋπόθεση να παραμείνει απόρρητο».

61. Επομένως, προκειμένου το επίμαχο σχέδιο ή υπόδειγμα να τύχει του προβλεπομένου στο άρθρο 85, παράγραφος 2, του κανονισμού 6/2002 τεκμηρίου εγκυρότητας, πρέπει ο δικαιούχος του κατ' αρχάς να αποδείξει την ημερομηνία διαθέσεως του εν λόγω σχεδίου ή υποδείγματος για πρώτη φορά στο κοινό εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεδομένου ότι η διάθεση αυτή δεν δύναται να ανατρέχει σε περίοδο προγενέστερη των τριών ετών (σε διαφορετική περίπτωση το σχέδιο ή υπόδειγμα δεν προστατεύεται πλέον).

62. Κατά τον ισχυρισμό της Dunnes, εφόσον το άρθρο 11 του κανονισμού 6/2002 παραπέμπει στις προβλεπόμενες στο τμήμα 1 του εν λόγω κανονισμού προϋποθέσεις, ο δικαιούχος του επίμαχου σχεδίου ή υποδείγματος πρέπει, επιπλέον, στο πλαίσιο της αγωγής που ασκεί για παραποίηση/απομίμηση ή για επαπειλούμενη παραποίηση/απομίμηση, να αποδείξει ότι το σχέδιο ή υπόδειγμα που φέρεται ότι προστατεύεται είναι νέο και έχει ατομικό χαρακτήρα, δεδομένου ότι οι προϋποθέσεις αυτές προβλέπονται στο άρθρο 4, το οποίο περιλαμβάνεται στο εν λόγω τμήμα 1 του κανονισμού αυτού.

63. Κατά την άποψή μου, μια τέτοια ερμηνεία είναι αντίθετη προς το γράμμα του άρθρου 85, παράγραφος 2, του κανονισμού 6/2002 και τον επιδιωκόμενο από τον νομοθέτη σκοπό.

64. Πρώτον, αν ο δικαιούχος μη καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος έπρεπε να αποδείξει επίσης, πέραν της ημερομηνίας διαθέσεως στο κοινό του σχεδίου ή υποδείγματός του, ότι αυτό είναι νέο και έχει ατομικό χαρακτήρα, ποια θα ήταν η χρησιμότητα της δεύτερης προϋποθέσεως που προβλέπεται στο τέλος της πρώτης περιόδου του άρθρου 85, παράγραφος 2, του κανονισμού 6/2002 κατά την οποία ο δικαιούχος του σχεδίου ή υποδείγματος πρέπει να «προσκομί[σ]ει αποδεικτικά στοιχεία για τον ατομικό χαρακτήρα του κοινοτικού σχεδίου ή του υποδείγματός του»;

65. Εξάλλου, όπως συναφώς επισημαίνει η Επιτροπή με τις γραπτές παρατηρήσεις της, αν το Δικαστήριο υιοθετούσε την υποστηριζόμενη από την Dunnes ερμηνεία, ο δικαιούχος μη καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος θα όφειλε να αποδείξει όχι μόνον ότι το σχέδιο ή υπόδειγμα είναι νέο και έχει ατομικό χαρακτήρα, αλλά και ότι πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις του τμήματος 1 του κανονισμού 6/2002 (η ύπαρξη ορατών χαρακτηριστικών του άρθρου 4, παράγραφος 2, η έλλειψη λειτουργικού χαρακτήρα του άρθρου 8 ή επιπλέον η συμφωνία προς τη δημόσια τάξη ή τα χρηστά ήθη του άρθρου 9).

66. Αυτό το βάρος αποδείξεως δεν θα ήταν βεβαίως σύμφωνο προς τον επιδιωκόμενο από τον νομοθέτη σκοπό.

67. Όπως επισημαίνεται στην αιτιολογική σκέψη 16 του κανονισμού 6/2002, «[μ]ερικοί [από αυτούς τους] κλάδους παράγουν μεγάλο αριθμό σχεδίων και υποδειγμάτων για προϊόντα που συχνά έχουν σύντομη ζωή στην αγορά, για τα οποία η προστασία χωρίς την υποχρεωτική τήρηση των διατυπώσεων καταχώρισης είναι πλεονέκτημα και η διάρκεια προστασίας μικρότερης σημασίας. Αντίθετα, υπάρχουν κλάδοι οι οποίοι εκτιμούν τα πλεονεκτήματα της καταχώρισης λόγω του υψηλότερου βαθμού ασφάλειας δικαίου που παρέχει και ζητούν να απολαύουν προστασία[ς] μεγαλύτερης διάρκειας, ανάλογη[ς] με την προβλεπόμενη διάρκεια ζωής των προϊόντων τους στην αγορά». Η διαφορά μεταξύ των δύο περιπτώσεων δικαιολογεί, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 17, τις δύο μορφές προστασίας του κανονισμού αυτού, «ήτοι προστασία για ένα βραχυπρόθεσμο μη καταχωρισμένο σχέδιο ή υπόδειγμα και προστασία για ένα άλλο μακροπρόθεσμο καταχωρισμένο σχέδιο ή υπόδειγμα».

68. Επομένως, κατά την άποψή μου, αντιτίθεται προς τον σκοπό συντομίας και ταχύτητας που επιδιώκει η προστασία του μη καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος το να φέρει ο δικαιούχος του εν λόγω σχεδίου ή υποδείγματος που προτίθεται να ασκήσει αγωγή για παραποίηση/απομίμηση ή για επαπειλούμενη παραποίηση/απομίμηση βάρος αποδείξεως το οποίο δεν φέρει ο δικαιούχος καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος και το οποίο βαίνει πέραν της ανάγκης καθορισμού του επίμαχου σχεδίου ή υποδείγματος.

69. Ειδικότερα, η διαφορετική μεταχείριση που εισάγει το άρθρο 85 του κανονισμού 6/2002 μεταξύ των δύο κατηγοριών δικαιούχων εξηγείται μόνον από το γεγονός ότι είναι αναγκαίος ο καθορισμός του αντικειμένου της προστασίας και της χρονικής αφετηρίας του.

70. Μολονότι τα στοιχεία αυτά είναι δυνατό να καθοριστούν ευχερώς στην περίπτωση καταχωρισμένου σχεδίου ή υποδείγματος —λόγω του τύπου της καταχώρισεως— τούτο δεν ισχύει, εντούτοις, κατ' ανάγκη στην περίπτωση μη καταχωρισμένου σχεδίου ή υποδείγματος. Η ιδιαιτερότητα αυτή εξηγεί το γεγονός ότι η παράγραφος 1 του άρθρου 85 του κανονισμού 6/2002 δεν εξαρτά από καμία προϋπόθεση, σε αντίθεση προς την παράγραφο 2, το τεκμήριο εγκυρότητας του καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος.

71. Δεύτερον, η επιβολή της υποχρέωσης αποδείξεως από τον δικαιούχο, στο πλαίσιο αγωγής για παραποίηση/απομίμηση ή για επαπειλούμενη παραποίηση/απομίμηση, όλων των συστατικών στοιχείων ενός μη καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος θα ήταν αντίθετη προς την επιλογή του νομοθέτη να ρυθμίσει το εν λόγω ζήτημα με ένα και μόνο άρθρο με τίτλο «*Τεκμήριο εγκυρότητας — Αντίκρουση επί της ουσίας*»²². Μια τέτοια επιβολή υποχρέωσης αποδείξεως είναι ασύμβατη με την έννοια του ίδιου του τεκμηρίου.

72. Τρίτον, η ερμηνεία αυτή θα καθιστούσε άνευ αντικειμένου την προβλεπόμενη από το άρθρο 85, παράγραφος 2, του κανονισμού 6/2002 δυνατότητα του εναγομένου να αμφισβητήσει δι' ενστάσεως ή ανταγωγής ακυρότητας την εγκυρότητα του σχεδίου ή υποδείγματος.

73. Συγκεκριμένα, στην περίπτωση που ο ενάγων όφειλε να αποδείξει ότι το μη καταχωρισμένο σχέδιο ή υπόδειγμα του οποίου ισχυρίζεται ότι είναι δικαιούχος είναι νέο και έχει ατομικό χαρακτήρα, θα έπρεπε, στην πραγματικότητα, να αποδείξει ότι αυτό είναι έγκυρο. Κατά συνέπεια, ο εναγόμενος δεν θα όφειλε να ασκήσει ανταγωγή ακυρότητας (ή να υποβάλει ένσταση) προκειμένου να αμφισβητήσει την εγκυρότητα του μη καταχωρισμένου σχεδίου ή υποδείγματος. Θα μπορούσε, ενδεχομένως, να αμφισβητήσει απλώς, στο πλαίσιο των αμυντικών ισχυρισμών του, τα αποδεικτικά στοιχεία που παρέσχε ο ενάγων προς στήριξη της αγωγής του.

74. Τέλος, πρέπει να προσθέσω, εκθέτοντας συνοπτικώς το ζήτημα, ότι η νομική θεωρία υποστηρίζει την ερμηνεία κατά την οποία το βάρος αποδείξεως το οποίο φέρει ο δικαιούχος μη καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος, στο πλαίσιο αγωγής για παραποίηση/απομίμηση ή για επαπειλούμενη παραποίηση/απομίμηση, αφορά μόνον την απόδειξη της διαθέσεως του σχεδίου ή υποδείγματος στο κοινό²³.

22 — Η υπογράμμιση δική μου.

23 — Βλ., μεταξύ άλλων, Stone, D., *European Union Design Law — A Practitioners' Guide*, Oxford University Press, 2012, αριθ. 18.18 και 18.25· Saez, V. M., «The unregistered Community design», *European Intellectual Property Review*, 2002, τόμος 24, αριθ. 12, σ. 585 έως 590, ειδικότερα σ. 589· Otero Lastres, J. M., «Concepto de diseño y requisitos de protección en la nueva ley 20/2003», σε *Actas de derecho industrial y derecho de autor*, τόμος XXIV, Instituto de derecho industrial (Universidad de Santiago de Compostela), Μαδρίτη — Βαρκελώνη, 2004, σ. 54 έως 90, ειδικότερα σ. 90· Llobregat Hurtado, M.-L., «Régimen jurídico de los dibujos y modelos registrados y no registrados en el Reglamento 6/2002 del Consejo, del 12 de diciembre de 2001, sobre dibujos et modelos comunitarios», σε *La marca comunitaria, modelos y dibujos comunitarios. Análisis de la implantación el Tribunal de marcas de Alicante, Estudios de Derecho Judicial*, αριθ. 68, Μαδρίτη, 2005, σ. 119 έως 198, ειδικότερα σ. 172 και 176.

2. Ο δικαιούχος μη καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος προσκομίζει αποδεικτικά στοιχεία για τον ατομικό χαρακτήρα του κοινοτικού σχεδίου ή του υποδείγματός του

75. Φρονώ ότι το γράμμα της δεύτερης προϋποθέσεως του άρθρου 85, παράγραφος 2, του κανονισμού 6/2002 περί του τεκμηρίου εγκυρότητας του κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος δεν αφήνει περιθώριο για αμφιβολία.

76. Ως πρώτη προϋπόθεση, ο νομοθέτης απαιτεί «ο δικαιούχος του κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος [να] αποδεικνύει ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 11». Ως δεύτερη προϋπόθεση, ο νομοθέτης ζητεί απλώς από τον δικαιούχο να «προσκομίζει αποδεικτικά στοιχεία για τον ατομικό χαρακτήρα του κοινοτικού σχεδίου ή του υποδείγματός του».

77. Είναι προφανής η διαβάθμιση των απαιτήσεων του νομοθέτη, ειδάλλως δεν θα ήταν αναγκαία η χρήση άλλου ρήματος μετά τον σύνδεσμο «ή».

78. Όπως συναφώς διευκρινίζει η Επιτροπή με τις γραπτές παρατηρήσεις της, προσκομίζοντας τα στοιχεία που συνιστούν τον ατομικό χαρακτήρα του σχεδίου ή υποδείγματος, ο ενάγων προσδιορίζει το αντικείμενο της προστασίας που ζητείται. Κατ' αυτόν τον τρόπο ο ενάγων οριοθετεί το πλαίσιο της συγκρίσεως με το επίμαχο σχέδιο ή υπόδειγμα και παρέχει στον εναγόμενο τη δυνατότητα, εφόσον παραστεί ανάγκη, να προετοιμάσει δεόντως τυχόν ανταγωγή ακυρότητας. Η διαφορά αυτή σε σχέση με τον δικαιούχο καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος εξηγείται, εκ νέου, από την έλλειψη τυπικών στοιχείων της καταχωρίσεως.

79. Οι προπαρασκευαστικές εργασίες επιβεβαιώνουν εξάλλου την άποψη ότι η διαφορά μεταξύ της υποχρέωσης αποδείξεως της διαθέσεως στο κοινό, αφενός, και της απλής προσκομίσεως στοιχείων που συνιστούν τον ατομικό χαρακτήρα του μη καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος, αφετέρου, δεν είναι τυχαία.

80. Συγκεκριμένα, μολονότι το άρθρο 89 της υποβληθείσας από την Επιτροπή τροποποιημένης πρότασης κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα προέβλεπε ότι «ο δικαιούχος *προσκομίζει αποδείξεις* σχετικά με τον ατομικό χαρακτήρα του σχεδίου ή υποδείγματος»²⁴, εντούτοις, ως προς την ισχύ του τεκμηρίου εγκυρότητας, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επισήμανε ότι ο δικαιούχος «*προσκομίζ[ε]ι τεκμηριωμένα στοιχεία* από τα οποία προκύπτει ο ατομικός χαρακτήρας του σχεδίου ή υποδείγματος»²⁵.

81. Μολονότι η Επιτροπή διατήρησε τη διατύπωση αυτή σε ορισμένες γλωσσικές αποδόσεις της νέας τροποποιημένης πρότασης κανονισμού του Συμβουλίου για τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα²⁶, το τελικώς εγκριθέν κείμενο περιορίστηκε στην απλή «προσκόμιση» των στοιχείων που συνιστούν τον ατομικό χαρακτήρα του σχεδίου ή υποδείγματος.

82. Για τους λόγους αυτούς, φρονώ ότι η επιβολή στον δικαιούχο μη καταχωρισμένου κοινοτικού σχεδίου ή υποδείγματος της υποχρέωσης αποδείξεως του ατομικού χαρακτήρα του σχεδίου ή υποδείγματός του θα ήταν αντίθετη προς την εξέλιξη της βουλήσεως του νομοθέτη, όπως μπορεί να συναχθεί από τις προπαρασκευαστικές εργασίες και την εξέλιξη στη διατύπωση του κειμένου κατά τη νομοθετική διαδικασία.

24 — COM(1999) 310 τελικό (ΕΕ 2000, C 248 Ε, σ. 3). Η υπογράμμιση δική μου.

25 — Τροπολογία 18 του Κοινοβουλίου (ΕΕ 2001, C 67, σ. 340). Η υπογράμμιση στο πρωτότυπο κείμενο.

26 — Βλ., συναφώς, τη γαλλική απόδοση (ΕΕ 2001, C 62 Ε, σ. 173).

83. Επομένως, εκτιμώ ότι τα δικαστήρια κοινοτικών σχεδίων και υποδειγμάτων πρέπει κατ' ανάγκη να κρίνουν έγκυρο ένα μη καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα, κατά το άρθρο 85, παράγραφος 2, του κανονισμού 6/2002, αν ο δικαιούχος, αφενός, αποδεικνύει την ημερομηνία κατά την οποία διατέθηκε για πρώτη φορά στο κοινό το σχέδιο ή υπόδειγμά του και, αφετέρου, προσκομίζει τα στοιχεία που συνιστούν τον ατομικό χαρακτήρα του σχεδίου ή υποδείγματός του²⁷.

V – Συμπέρασμα

84. Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, προτείνω στο Δικαστήριο να δώσει στα ερωτήματα που του υπέβαλε το Supreme Court τις ακόλουθες απαντήσεις:

- 1) Το άρθρο 6 του κανονισμού (ΕΚ) 6/2002 του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2001, για τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα, έχει την έννοια ότι, για να γίνει δεκτό ότι ένα σχέδιο ή υπόδειγμα έχει ατομικό χαρακτήρα, πρέπει η συνολική εντύπωση που δημιουργεί στον ενημερωμένο χρήστη να είναι διαφορετική από εκείνη που δημιουργούν στον εν λόγω χρήστη ένα ή περισσότερα προγενέστερα μεμονωμένα σχέδια ή υποδείγματα στο σύνολό τους, και όχι από εκείνη που δημιουργεί συνδυασμός διαφόρων στοιχείων προγενέστερων σχεδίων ή υποδειγμάτων.
- 2) Προκειμένου να κρίνουν τα δικαστήρια κοινοτικών σχεδίων και υποδειγμάτων έγκυρο ένα μη καταχωρισμένο κοινοτικό σχέδιο ή υπόδειγμα, κατά το άρθρο 85, παράγραφος 2, του κανονισμού 6/2002, ο δικαιούχος του εν λόγω σχεδίου ή υποδείγματος οφείλει αποκλειστικώς, αφενός, να αποδείξει την ημερομηνία κατά την οποία διατέθηκε για πρώτη φορά στο κοινό το σχέδιο ή υπόδειγμά του και, αφετέρου, να προσκομίσει το στοιχείο ή τα στοιχεία που συνιστούν τον ατομικό χαρακτήρα του σχεδίου ή υποδείγματός του.

27 — Βλ., συναφώς, Stone, D., οπ.π., αριθ. 18.23 και 18.25.